

בבית הדין הצבאי המחוזי

במחוז שיפוטי מטכ"ל

בפני:

סא"ל רונן שור - אב"ד

רס"ן אריאל שוסטר - שופט

סרן שלומי שלומאי - שופט

בעניין: התובע הצבאי

(ע"י ב"כ, רס"ן ניר שני וקמ"ש דניאל אלברג)

נגד

ר/XXX סג"ס י' ק'

(ע"י ב"כ, סרן ליאור עייש וסרן מור ימין)

הכרעת - דין

על פי הודאתו בהתאם לכתב האישום, ובהתאם לפרטים הנוספים מורשע הנאשם בעבירה של התרשלות, לפי סעיף 124 סיפה לחוק השיפוט הצבאי.

- **ניתנה היום, 19/03/2017, כ"א באדר התשע"ז, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.**

שופט

אב"ד

שופט

גזר דין

1. הנאשם, סג"ם י' ק', הורשע על-פי הודאתו בעבירה של התרשלות, לפי סעיף 124 סיפה לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו – 1955.

רקע

2. כעולה מכתב האישום, הנאשם היה מפקדו של אחד משני צוותים שיצאו לפעילות מבצעית באזור אוגדת עזה בחודש יולי 2016. מפקד הצוות השני, סג"ם ר', הציע כי ייצאו לפעילות פנאי במהלך יום הפוגה מתוכנן במאגר מים שנוצר מהיקוות מי שיטפונות בסכר מים בשמורה בסמוך לקיבוץ רעים. הנאשם העלה את ההצעה בפני מפקד המדור, רס"ן ר', ששלל את הרעיון על הסף מטעמי בטיחות והנאשם עדכן את סג"ם ר' בדבר הסירוב לאשר את הפעילות במאגר. משכך, פנה סג"ם ר' לרס"ן ר' בבקשה לאשר לצוותים לנסוע למאגר, בטענה כי היה במקום שבועיים קודם לכן ולמקום מגיעות משפחות. כמו כן מסר לרס"ן ר', כי אין שילוט האוסר את הכניסה למים, כל החיילים יודעים לשחות והם יכנסו למאגר מאזור המים הרדודים. נוכח האמור, אישר רס"ן ר' את הפעילות. סג"ם ר' עדכן את הנאשם על אודות האישור, אך לא מסר לנאשם מהם הדגשים שקיבל מרס"ן ר' לפעילות במאגר, ומדוע נמלך הקצין הבכיר בדעתו ואישר לבסוף את הפעילות. סג"ם ר' הודיע לחיילים כי ייסעו למאגר והנחה כי יביאו עמם בגדי ים. כאשר הגיעו הצוותים למקום, מי המאגר היו עכורים ולא נכח מציל.

3. הנאשם נותר ליד כלי הרכב על-מנת לאבטחם ואילו סג"ם ר' הוביל את החיילים לשפת המאגר ושב לעברו של הנאשם. באותה עת נכנסו החיילים לתוך מי המאגר, וחלקם התקדמו לעומק המאגר, בלא שהקצינים נמצאים בסמוך אליהם ומשגיחים עליהם ובלא שמינו חייל להשגיח על כלל החיילים. בשלב מסוים התקדם רב"ט אילן יענקילביץ ז"ל (להלן – המנוח) לאזור עמוק יותר והחל לטבוע, בהמשך חייל אחר ניסה לסייע למנוח ללא הצלחה והמנוח שקע מתחת למים. החיילים החלו לחפש אחריו אך לשווא. כל אותה עת לא היו סג"ם ר' והנאשם בסמוך לחיילים ולא השגיחו על הנעשה במים. לבסוף התקרבו שני הקצינים לשפת האגם ושמעו כי החיילים מחפשים לאחר המנוח. לאחר כשעה, נמשתה גופתו ממי המאגר ע"י גורמי הצלה שהוזעקו למקום, כשהמנוח ללא רוח חיים.

4. על-פי כתב האישום, רשלנותו של הנאשם התבטאה בכך שהיה עליו לזהות את הסיכונים שקיימים בכניסה למאגר. הנאשם לא ידע מה הן הוראות הבטיחות שנתן רס"ן ר', לא בירר זאת עם סג"ס ר' בעת שהשניים שהו בשטח ועת שראה בעיניו את תנאי השטח במאגר, לא וידא שסג"ס ר' ערך תדריך לחיילים, לא השגיח על החיילים למרות שלא היה מציל או גורם רפואה במקום ולא וידא או פעל לכך שתהיה השגחה רציפה של סג"ס ר' או של חייל אחר על החיילים. במעשיו האמורים, התרשל הנאשם במילוי תפקידו כמפקד צוות. בפרטים הנוספים צוין, כי התרשלותו האמורה של הנאשם הייתה בין הגורמים שתרמו למותו של המנוח. הוסף, כי בעקבות האירוע הודח הנאשם מתפקיד פיקודי.

5. הצדדים ציינו, כי כתב האישום הוגש במסגרת הסכמה, לאחר שימוע אצל הפרקליט הצבאי הראשי. הם ביקשו כי בית הדין יכבד את ההסכמה העונשית, לפיה יושתו על הנאשם עונשים בדמות מאסר מותנה וכן הורדת הנאשם בדרגה לדרגת סמ"ר.

6. התביעה הצבאית עמדה על ראשי הרשלנות של הנאשם והסבירה כי חלקו ורשלנותו של הנאשם שהובילו לאירוע הטראגי פחותים מאלו של הקצינים האחרים, וזו הסיבה לייחוס עבירה של רשלנות. התביעה עמדה על הכישלון הפיקודי במעשי הנאשם וסברה כי תמהיל הענישה, בדגש על הפגיעה בדרגות הקצונה של הנאשם, הולם את סוג הרשלנות והכישלון העומדים בבסיס מעשי הנאשם, ואף עולה בקנה אחד עם רמת הענישה הנהוגה. התביעה ציינה, כי הסדר הטיעון מקובל על אמו של המנוח, שמכתבה הנרגש אף הוגש לבית הדין.

7. ההגנה הצטרפה לעמדת התביעה, וביארה את פרטי האירוע הכואב, שנבע לשיטתה מרצון טוב של הקצינים ליצור הפוגה לחייליהם לאחר פעילות מבצעית אינטנסיבית. ההגנה עמדה על ההבחנה המהותית לשיטתה בין הרשלנות במעשי הנאשם לבין הרשלנות הממשית בהתנהגותם של שני הקצינים האחרים, הנכונים הן לניסוחו של כתב האישום והן לעונש המוצע. ההגנה תיארה את מסלול שירותו של הנאשם, הצטיינותו בתפקיד מבצעי, קבלת האחריות של הנאשם והודאתו בפני בית הדין בהזדמנות הראשונה ממש, כמו גם העובדה כי הוא עומד להשתחרר מן הצבא בחודשים הקרובים.

8. בדברו האחרון ציין הנאשם, כי הוא מבין שלא פעל נכונה ויכול היה למנוע את האירוע. הוא מחבק את משפחת המנוח ומוסר לה את תנחומיו. לדבריו, ביצע את תפקידו בצורה הטובה ביותר וימשיך לעשות כן עד שחרורו.

דיון והכרעה

9. המקרה שהובא בפנינו הוא טראגי וקורע לב. רב"ט אילן יענקילביץ ז"ל – בן יחיד לאמו ומשוש חייה, ואשר על אופיו האוהב היא עמדה במכתבה לבית הדין – מצא את מותו באירוע מיותר לחלוטין במסגרת שירותו הצבאי. אין מילים בפנינו כדי לנחם את אמו של אילן ז"ל, שכאבה אינו פוסק.

10. בד בבד, אל לנו לשכוח כי כשופטים אנו מחויבים לשפוט על-פי הדין, וכי "אין לו לדיין אלא מה שענינו ראות". חשוב, אם כן, להדגיש כי המסגרת העובדתית עליה נותן הנאשם את הדין – אינה מייחסת לנאשם את גרימת מותו של אילן ז"ל. בהתאם לכתב האישום בו הודה הנאשם, לא מתקיים קשר סיבתי, עובדתי ומשפטי, בין מעשיו ומחדליו של הנאשם לבין מותו המיותר והכואב של רב"ט יענקילביץ ז"ל. זו נקודת המוצא בבואנו לבחון האם יש מקום לכבד את הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים.

11. מכל מקום, אין מחלוקת כי הנאשם אכן התרשל במילוי תפקידו כמפקד צוות ביחס לאירוע נשוא כתב האישום. הנאשם פנה למפקדו, רס"ן ר', והציג לו את הצעתו של סג"ם ר' לבצע את פעילות הפנאי במאגר. הנאשם שמע את תשובתו השלילית של המפקד ועדכן בכך את חברו הקצין. כעולה מכתב האישום, לנאשם לא הייתה מעורבות בפנייה הנוספת לרס"ן ר' בכדי שיאשר את הפעילות, והוא אך קיבל בדיעבד את דבר האישור מפיו של סג"ם ר', שאף הודיע זאת לחיילים. עם זאת, הנאשם כשל במעשיו במקום האירוע, בשורה של מעשי רשלנות, שמצופה היה מקצין המפקד על חיילים כי יימנע מהם או ימנעם; הוא לא ידע ולא בירר מהן הוראות הבטיחות שנתן רס"ן ר'; חרף העובדה שראה בעיניו את תנאי השטח במאגר הוא לא וידא את הוראות הבטיחות או כי נעשה תדריך לחיילים; והוא לא השגיח על החיילים – או פעל שתהיה השגחה אחרת עליהם – לכל אורך האירוע, אף שלא היה במקום מציל או גורם רפואי.

12. מעשיו של הנאשם גילמו, אם כן, חוסר זהירות וחוסר תשומת לב מספקת. עסקינן ברשלנות העומדת בסתירה למעמדו הפיקודי של הנאשם ולהיותו

קצין, האמור לשמש דוגמא ומופת ולשמור על חייליו. כישלוננו המרכזי של הנאשם הוא כישלון תפקודי ופיקודי, שכן היה אמון מטעם הצבא על שמירת שלום פקודיו ולפעול ללא לאות בכדי למלא את תפקידו כמפקד כדבעי (ראו: מ/10/4 **התובע הצבאי הראשי נ' סרן מורשת ואח'** (2007). מדובר היה בפעילות שגרתית ולא בפעילות מבצעית בה ניטלים סיכונים מחושבים או באימון, ומשכך מוטלת על הנאשם חובה מוגברת כמפקד לדאוג הן מראש והן בזמן אמת למלא את תפקידו נאמנה, להבטחת שלומם ורווחתם של חייליו.

13. בד בבד, ממקרא כתב האישום – ואין בפני בית הדין מסגרת עובדתית חלופית – נדמה כי מידת רשלנותו של הנאשם פחותה מזו של הקצינים האחרים שהיו מעורבים באירוע. מכל מקום, איננו מחווים דעתנו באשר לקשר בין רשלנותם של אותם קצינים למותו של המנוח, ועניין זה יתברר על-ידי המותב שידון בעניינם.

14. ענייננו הוא בהסדר טיעון בין הצדדים. כפי שלמדנו לא אחת,

"הסדרי טיעון לכיבוד נועדו. כלל מנחה זה נקבע בפסיקת בית המשפט העליון ומהווה נר לרגלי הערכאות הפליליות כולן. הדברים באו לידי ביטוי מוחשי וברור בפסק-הדין המנחה בסוגיה זו, ע"פ 1958/98 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(1) 577 (2002) (להלן – **פרשת פלוני**), מפי כב' הנשיאה בייניש - "ככלל בית המשפט יראה לקיים את הסדר הטיעון בשל הטעמים הקשורים בחשיבותם ובמעמדם של הסדרי הטיעון".

אכן, רק מקרים חריגים ויוצאי דופן יצדיקו סטייה מהסדר טיעון. כך ייעשה רק מקום בו העונש המוצע במסגרת הסדר הטיעון חוטא במובהק לאינטרס הציבור ומחטיא כליל את מטרת הענישה" (ע' 13/12 **טור' קרסנר נ' התובע הצבאי הראשי** (2012)).

15. על רקע האמור, שמנו מול ענייננו את השיקולים השונים בכגון דא. מחד גיסא, רשלנותו הברורה של הנאשם במילוי תפקידו כמפקד צוות, כך שהיה עליו ליזום ולבחון את התנאים לביצוע פעילות במקום בעת שהגיע לשטח

ולחשגיה על החיילים משאלו נכנסו למאגר המים. מאידך גיסא, התחשבו במידת הרשלנות של הנאשם, בנטילת האחריות שלו בעצם ההודאה באשמה בהזדמנות הראשונה ובדברו האחרון בפני בית הדין. ההגנה אף עמדה על מאמצי החילוץ המרובים של הנאשם, משהבין כי החיילים מחפשים אחר המנוח. לקחנו בחשבון את שירותו הטוב והתורם של הנאשם, שמפקדיו הביעו את הערכתם הרבה לתפקודו. נמסר לנו כי הנאשם הודח מתפקיד פיקודי בעקבות האירוע וצפוי לסיים את שירותו הצבאי בחודשים הקרובים. כן נתנו דעתנו לרמת הענישה הנהוגה (ראו: עניין **מורשת** לעיל; ע/94/193 **סא"ל שלו נ' התובע הצבאי הראשי** (1995); ע/9/13 **סא"ל רפלד נ' התובע הצבאי הראשי** (2016)). משקל נוסף הענקנו לעמדתה של אם המנוח, שהביעה הסכמה להסדר בו נקשרו הצדדים.

16. בסופו של יום, הענישה המוצעת מגלמת איזון בין כישלוננו התפקודי והפיקודי של הנאשם לבין נסיבותיו האישיות. הפגיעה בדרגתו של הנאשם אינה פורמלית בלבד, אלא מהווה למעשה שלילה של דרגות הקצונה עליהן עמל בשירותו הצבאי, הגם שהיא מחויבת המציאות. מצאנו כי תמהיל הענישה מאזן נכונה בין מכלול השיקולים, וכי הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים הוא סביר ומאוזן ועל-כן נכבדו.

נוכח האמור, אנו מטילים על הנאשם את העונשים הבאים:

א. שלושה (3) חודשי מאסר על-תנאי למשך שנתיים (2), שלא יעבור הנאשם עבירה שיש בה יסוד של התרשלות או מחשבה פלילית שבהן נגרמה פגיעה בחיי אדם או בגופו.

ב. הורדה לדרגת סמ"ר.

באחרית גזר הדין נשוב ונביע את תנחומינו בפני משפחתו של רב"ט אילן יענקילביץ ז"ל, שפתיל חייו נגדע בטרם עת.

• **זכות ערעור כחוק.**

- ניתן היום, 19/03/2017, כ"א באדר התשע"ז, והודע בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט	אב"ד	שופט
העתק רס"ן ק'		נערך על ידי: נועה מאנסור בתאריך: 19/03/2017 חתימת המגיה: מ' ק'
נכון איריס בית		
מהמקור קלי הדין		